

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMHALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-Hamis, 5 ta' Ottubru, 2017

Kawża Nru. 19

Rik. Nru. 173/08JRM

L-Avukat Dottor Adrian **CAMILLERI** għan-nom u in rappreżentanza tas-soċjeta' estera *Gancitano Pesca di Gancitano Vito & Piero Snc* (Reg. Nru. 01812210811)

VS

Charles **GRECH** li permezz ta' degriet ta' nhar it-30 ta' Novembru, 2007, gie mahtur bhala kuratur deputat sabiex jirrappreżenta l-interess tal-bastiment '*My. Kaleej 1*' irreġistrat taht il-bandiera Libjana

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Mahtuf imressaq fid-19 ta' Frar, 2008, bil-proċedura sommarja speċjali, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-attur *nomine* talab li din il-Qorti (a) taqta' u tiddeċiedi l-kawża mingħajr smiġh għall-finijiet u effetti kollha tal-artikoli 167 *et sequitur* tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; u (b) tordna lill-bastiment imħarrek biex ihallsu s-somma ta' sitta u erbgħin elf euro (€ 46,000) ekwivalenti għal dsatax-il elf seba' mija u sebgħa u erbgħin Lira Maltija u tmenin ċenteżmi (Lm 19,747.80) rappreżentanti l-bilanċ ta' prezz tal-

bejgħ tal-istess bastiment mibjugħ lill-kumpannija L(a)eyton Import Export Limited, sidt il-bastiment imħarrek, u f'liema bejgħ l-imħarrek *nomine* deher f'isem l-imsemmija kumpannija. Talab ukoll l-imghaxijiet kummerċjali skond il-ligi b'seħħ minn dakinhar tal-imsemmi bejgħ sal-jum tal-ħlas effettiv;

Rat id-degriet tagħha tat-12 ta' Marzu, 2008¹, li bih sabet li l-imħarrek *nomine* taha raġunijiet tajba biex tħallih jikkontesta l-kawża u għalhekk tatu żmien biex iressaq Twegiba Maħlufa;

Rat it-Twegiba Maħlufa mressqa mill-imħarrek *nomine* fit-18 ta' Marzu, 2008, li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal din il-Qorti ma għandhiex il-ġurisdizzjoni fl-azzjoni *in rem* biex tisma' l-kawża, għall-finijiet tal-artikoli 742 u 742D tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Dan għaliex, meta nfethet il-kawża *in rem* kontra l-bastiment imħarrek '*mv Keleej 1*', il-persuna li kontriha setgħet tressqet azzjoni *in personam* ma kenitx u la sid, la noleggatur u lanqas kienet fil-pussess tal-imsemmi bastiment taħt il-kontroll tagħha. Laqa' wkoll billi qal li l-azzjoni nfethet aktar minn sena wara li sar il-bejgħ tal-bastiment mis-sidien tiegħu ta' qabel Leyton Import and Export Limited favur is-sidien il-godda tiegħu Tsharkiat Alkalej Le Aseed Albahary, kumpannija reġistrata fil-Libja. Dawn is-sidien godda mhumiex responsabbli għall-ħlas ta' xi bilanċ tal-prezz mitlub mill-attur *nomine* f'din il-kawża;

Rat id-degriet tagħha tat-2 ta' April, 2008, li bih ordnat li jitressqu l-provi u ssir it-trattazzjoni tal-eċċezzjoni preliminari mqajma mill-imħarrek *nomine*;

Rat id-degriet tagħha tas-7 ta' Mejju, 2008², li bih u fuq talba magħmula mill-imħarrek *nomine* tad-29 ta' April, 2008, hatret interpretu fl-ilsien Għarbi biex jaqleb ix-xhieda ta' xhud Libjan li kellu jitressaq mill-istess imħarrek;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-imħarrek *nomine* dwar l-eċċezzjoni preliminari tiegħu;

Rat id-degriet tagħha tat-18 ta' Ġunju, 2008³, li bih u fuq rikors imressaq mill-imħarrek *nomine* b'rikors tiegħu tat-12 ta' Ġunju, 2008, ordnat li din il-kawża tinstema' flimkien mal-kawża fl-ismijiet "*Angelic Mifsud noe vs Kuraturi Deputati biex jirrapprezentaw l-interessi tal-Bastiment 'Mv Kaleej 1'*"⁴ minħabba li l-identita' tal-kwestjoni fil-waħda u fl-oħra;

---

¹ Paġ. 14 tal-proċess

² Paġ. 84 tal-proċess

³ Paġ. 133 tal-proċess

⁴ Rik. Nru. 174/08GV li s-sentenza tiegħu qiegħda tinghata wkoll illum

Rat id-degriet tagħha tat-18 ta' Ġunju, 2008⁵, li bih ħatret lill-Avukat Maria Dolores Gauċi bħala Assistent Ġudizzjarju biex tisma' x-xhieda tal-partijiet dwar l-eċċezzjoni tal-ġurisdizzjoni;

Rat ix-xhieda u l-provi dokumentali mressqa mill-imħarrek quddiem l-Assistent Ġudizzjarju;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-imħarrek *nomine* fl-10 ta' Marzu, 2009⁶, dwar l-eċċezzjoni tal-ġurisdizzjoni;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-attur *nomine* fl-1 ta' April, 2009⁷, bi twegiba għal dik tal-imħarrek *nomine*;

Semgħet it-trattazzjoni ulterjuri tal-avukati tal-partijiet dwar l-imsemmija eċċezzjoni preliminari;

Rat l-att kollha tal-kawża u kif ukoll dawk tal-kawża li kienet qiegħda tinstema' magħha u tal-atti tar-Rikors għat-Thassir tal-Mandat 280/08 dekretat fis-27 ta' Awwissu, 2008;

Rat id-degrieti li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza dwar l-eċċezzjoni tal-ġurisdizzjoni;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni *in rem* fuq il-bastiment imħarrek (minn issa 'l hemm imsejjaħ "il-Bastiment") li permezz tagħha is-soċjeta' attriċi qiegħda titlob mingħand l-istess Bastiment is-somma ta' sitta u erbgħin elf euro (€46,000) bħala bilanċ ta' prezz tal-bejgħ tiegħu meta dan bieghetu lis-soċjeta' Leyton Import Export Limited (minn issa 'l hemm imsejjaħ "Leyton");

Illi għal din l-azzjoni l-Bastiment laqa' billi, b'mod preliminari, qal din il-Qorti ma għandhiex il-ġurisdizzjoni fl-azzjoni *in rem* biex tisma' l-kawża, għall-finijiet tal-artikoli 742 u 742D tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan għaliex, meta nfetħet il-kawża *in rem* kontrih, il-persuna li kontriha setgħet tressqet azzjoni *in personam* ma kenitx u la sid, la noleggatur u lanqas kienet fil-pussess tal-imsemmi bastiment taħt il-kontroll tagħha. Laqa' wkoll billi qal li l-azzjoni nfetħet aktar minn sena wara li sar il-bejgħ tal-bastiment mis-sidien tiegħu ta' qabel (Leyton) favur is-sidien il-godda tiegħu Tsharkiat Alkalej Le

⁵ Paġ. 134 tal-proċess

⁶ Paġġ. 171 – 5 tal-proċess

⁷ Paġġ. 177 – 180 tal-proċess

Aseed Albahary (minn issa 'l hemm imsejha "Alkalej"), kumpannija registrata fil-Libja. Dawn is-sidien godda mhumiex responsabbli għall-ħlas ta' xi bilanċ tal-prezz mitlub mill-attur *nomine* f'din il-kawża;

Illi l-fatti ewlenin li għandhom x'jaqsmu ma' dan il-bejgħ graw hekk. Il-Bastiment, li kien wiehed tas-sajd u tal-għamla ta' "trawler", inbena fl-Italja fl-1970, ingħata l-isem ta' "Nuova Aretusa" u għal xi żmien kien itajjar il-bandiera Taljana;

Illi l-kumpannija attriċi kienet sidt il-Bastiment sa ma biegħtu fis-16 ta' Mejju, 2006⁸ lil Leyton, kumpannija inkorporata f'Port Louis, fir-Repubblika tal-Mauritius⁹. Dak iż-żmien, il-Bastiment ma kien itajjar bandiera tal-ebda pajjiż ("Bandiera dismessa"). Il-Bastiment inbiegħ bil-prezz miftiehem ta' sitta u ħamsin elf euro (€ 56,000) li kellu jithallas kwantu għal ħmistax-il elf euro (€ 15,000) fit-30 ta' Lulju, 2006; kwantu għal ħmistax-il elf euro (€ 15,000) fit-30 ta' Awwissu, 2006; kwantu għal ħmistax-il elf euro (€ 15,000) fit-30 ta' Settembru, 2006, u l-bilanċ ta' ħdax-il elf euro (€ 11,000) kellu jithallas fit-30 ta' Ottubru, 2006. Ma kellu jithallas l-ebda mgħax fuq il-prezz u l-Bastiment inbiegħ ħieles minn kull dejn;

Illi l-imħarrek *nomine* Carmelo Grech deher bħala prokuratur speċjali għall-kumpannija xerrejja (Leyton) skond prokura speċjali magħmula fit-2 ta' Mejju, 2006¹⁰. Sa minn dak inhar li sar il-bejgħ, huwa kien ukoll il-kaptan tal-Bastiment¹¹. L-imħarrek *nomine* ħareġ ċekkijiet ta' ħlas pagabbli lill-kumpannija attriċi minn kont bankarju tiegħu (u ta' martu)¹² "biex jgħin lil Laeyton" u kien fadal bilanċ li ried jithallas¹³. Fil-25 ta' Lulju, 2006, l-awtoritajiet marittimi tar-Repubblika ta' Belize ħargu ċertifikat ta' registrazzjoni validu sal-24 t'Ottubru 2006¹⁴. Fis-27 ta' Settembru 2006 din ir-registrazzjoni tħassret mill-istess awtoritajiet ta' Belize¹⁵;

Illi jidher li meta Leyton xtrat il-Bastiment mingħand il-kumpannija attriċi, hija kellha diġà l-fehma li tbiegħu lil Alkalej u x'aktarx kienet diġà sabet il-bejgħ tiegħu. Kemm hu hekk, Brian Spiteri xehed li Leyton kienet biss bħala "intermedjarju"¹⁶ u ma kienet qatt il-fehma ta' Leyton li taħdem bil-bastiment għas-sajd¹⁷;

⁸ Dok "A", f'paġġ. 4 – 9 tal-proċess

⁹ Dok "BS4", f'paġġ. 145 sa 152 tal-proċess

¹⁰ Dok "BS" f'paġġ. 137 tal-proċess

¹¹ Xhieda tiegħu f'paġġ. 86 tal-proċess

¹² Ara Dok "GA3", f'paġġ. 11 tal-atti tar-Rikors ta' Revoka 280/08JRM

¹³ Xhieda tiegħu f'paġġ. 88 u 104 – 5 tal-proċess

¹⁴ Dok "BS1", f'paġġ. 138 tal-proċess

¹⁵ Dok "BS5", f'paġġ. 153 tal-proċess

¹⁶ Xhieda tiegħu f'paġġ. 158 tal-proċess

¹⁷ *Ibid.* f'paġġ. 163 tal-proċess

Illi f'Ġunju 2006¹⁸, waqt li l-Bastiment kien hawn Malta, Leyton bieghetu lil Alkalej, soċjeta` registrata f'Misurata, fil-Libja, għall-prezz ta' erbgħin elf dollaru (Amerikan) (US\$ 40,000) wara li kien sar "att ta' konvenju" f'xi żmien qabel il-25 ta' April tal-2006¹⁹. Il-wegħda ta' xiri-u-bejgħ kellha żmien ta' tliet (3) xhur. Baqa' ma sarx att formali ta' bejgħ, imma fit-30 ta' Ġunju, 2006, Leyton kienet ħarġet fattura lil Alkalej għall-valur tal-prezz miftiehem²⁰. L-imħarrek *nomine* baħħar il-Bastiment sa Misurata. Kien hu ukoll li, f'isem Leyton u bħala kaptan tal-Bastiment, f'Ottubru tal-2006, talab l-awtorizzazzjoni sabiex jingħata l-permess tat-tbaħħir mill-awtoritajiet doganali f'Malta wara li l-Ministeru tal-Affarijiet Barranin f'Malta kien awtorizza li l-Bastiment itajjar il-bandiera Libjana sakemm idum hawn Malta u jbaħħar sal-Libja²¹;

Illi Alkalej hallset lil Leyton il-prezz kollu miftiehem²²;

Illi fl-24 ta' Diċembru 2006, il-Bastiment ġie irregistrat fir-registru marittimu ta' Misurata fil-Libja, b'sidtu tkun Alkalej²³, u minn dakinhar il-Bastiment inbidillu ismu u beda jissejjah "Kaleej I". L-imħarrek *nomine* jgħid li l-Bastiment laħaq għamel tliet vjaġġi bejn Misurata u Malta sakemm ġie arrestat. F'wieħed minn dawn il-vjaġġi, matul Awwissu tal-2007²⁴, inħariglu ċertifikat sanitarju għall-finijiet tal-artikolu 39 tal-*International Health Regulations*;

Illi f'xi data qrib l-1 t'Ottubru 2007 il-Bastiment iddahhal Malta għal tiswijiet. L-imħarrek *nomine* jgħid li saħansitra hu u ġej bil-Bastiment lejn Malta inqalghetlu ħsara u kellu jiddahhal f'Malta irmunkat²⁵. Fl-1 ta' Novembru, 2007²⁶, is-soċjeta` attriċi arrestatu waqt li kien imtella' l-art f'Marsaxlokk għat-tiswijiet. Jirrizulta li fit-12 ta' Ottubru, 2007²⁷, kienu nħarġu Mandat ieħor bħalu u Mandat ta' Qbid minn kumpannija barranija oħra għall-ħlas ta' provisti mogħtijin lill-Bastiment. Il-kumpannija attriċi kienet ħarġet kontribukontrih ukoll Mandat ta' Qbid kawtelatorju²⁸, b'ħarsien tal-pretensjonijiet tagħha kontra Leyton għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz;

Illi l-kumpannija attriċi fetħet il-kawża fid-19 ta' Frar 2008 wara li bi ftehim bejn il-partijiet ġie mtawwal iż-żmien li fih seta' jibqa' fis-seħħ il-Mandat sakemm saret il-kawża, billi sadanittant kienu qegħdin isiru tentativi għal ftehim bejniethom dwar il-ħlas tal-bilanċ tal-prezz fuq imsemmi;

¹⁸ In-*"Navigation Booklet"* relattiv għall-Bastiment mahruġ mill-awtoritajiet Libjani jsemmi d-data bħala t-18.6.2006, Ara Dok "B", f'pag. 27 tal-proċess

¹⁹ Dok "BS2", f'pagġ. 141 – 3 tal-proċess

²⁰ Dokti "TA2" u "BS3", f'pagġ. 77 u 144 tal-proċess

²¹ Dok "BS6", f'pagġ. 154 – 5 tal-proċess

²² Xhieda tal-imħarrek f'pag. 103 tal-proċess u xhieda ta' Tarek Al-Ajili f'pag. 125 tal-proċess

²³ Dokti "B" u "RMV1" f'pagġ. 24 – 9 u 39 sa 48 tal-proċess

²⁴ Dok "MRV2", f'pagġ. 49 sa 51 tal-proċess

²⁵ Xhieda tiegħu f'pag. 88 tal-proċess

²⁶ Mandat 1627/07 Dok "MRV5", f'pagġ. 69 – 70 tal-proċess

²⁷ Mandat 1531/07 Dok "RMV3", f'pagġ. 51 sa 65 tal-proċess

²⁸ Mandat 1528/07 Dok "MRV4", f'pagġ. 66 – 8 tal-proċess

Illi għal dak li jirrigwarda l-kunsiderazzjonijiet ta' xejra legali marbutin mal-eċċezzjoni taħt eżami wiehed irid jifhem li l-partijiet jaqblu li l-azzjoni mibdija mill-kumpanija attriċi hija waħda *in rem* u mhux *in personam*. Din l-għamla ta' azzjoni titlob li l-Bastiment ikun jinsab fil-ġurisdizzjoni tal-Qrati Maltin jew, jekk wara li jinqabad f'Malta jew fl-ibħra tagħha, tinħareġ garanzija xierqa mill-Bastiment fuq liema tkun tista' ssir l-eżekuzzjoni tas-sentenza favorevoli li tista' tingħata fuq it-talba tal-kreditur, u dan ukoll jekk il-bastiment ibahħar minn Malta wara li tkun ingħatat l-imsemmija garanzija²⁹. F'dan il-każ, il-Bastiment inqabad u kien arrestat meta kien f'Malta u hekk għadu sallum;

Illi l-kwestjoni mqanqla bl-eċċezzjoni taħt eżami mhijiex dik dwar il-preżenza tal-Bastiment fil-ġurisdizzjoni tal-Qorti Maltija, imma jekk kemm-il darba l-pretensjoni tal-kumpanija attriċi fuq l-istess Bastiment għadhiex tista' titressaq bħala tali, ladarba l-Bastiment bidel l-idejn u ladarba qabel ma nfethet il-kawża għaddiet aktar minn sena minn meta dan kien ġara;

Illi jirriżulta li l-imħarrek *nomine* qiegħed jeċċepixxi li għalkemm il-pretensjoni attriċi taqa' taħt is-subinċiż (d) tal-artikolu 742B tal-Kap 12, b'daqshekk ma jfissirx li l-kreditur ikollu d-dritt jeżerċita azzjoni *in rem*, għaliex, skond l-imsemmi artikolu, biex din l-azzjoni tkun tista' tiġi eżerċitata jinhtieg jew (i) ikun każ li jiġbed fuqu l-privileġġ speċjali skond l-artikolu 50 tal-Att dwar il-Bastimenti Merkantili (Kap 234) u li skond l-artiklu 37D(3) tal-istess Att, jibqgħu isehħu sa sena wara l-bejgħ volontarju ta' bastiment; inkella (ii) jkun każ imsemmi fl-artiklu 742B (d) sa (y) tal-Kap 12 u (a) dak il-vapur jew bastiment, fejn il-persuna li tkun responsabbli fi pretensjoni għal azzjoni *in personam* ("il-persuna rilevanti") kienet, meta nħolqot il-kawża għall-azzjoni, sid jew noleggatur ta', jew kellha fil-pussess jew taħt il-kontroll tagħha, il-vapur jew il-bastiment, jekk fiż-żmien meta tingieb l-azzjoni l-persuna rilevanti tkun sid jew sid benefiċjarju ta' dak il-vapur jew in-noleggatur taħt *bareboat charter* ta' dak il-vapur; (b) kull bastiment iehor li tiegħu, fiż-żmien meta tingieb l-azzjoni, il-persuna rilevanti tkun is-sid jew is-sid benefiċjarju rigward l-ishma kollha f'dak il-bastiment;

Illi l-imħarrek *nomine* jkompli jgħid li għalkemm skond artikolu 50(p) tal-Kap 234 il-prezz tal-bejgħ tal-bastiment huwa kreditu pprivileġġjat, id-*droit de suite* huwa, skond artikolu 37D tal-istess Att, għal perjodu ta' sena, "*sakemm f'dak il-perjodu ta' sena ma tkunx ingiebet azzjoni quddiem qorti kompetenti biex tingabar is-somma garantita b'dak il-privileġġ*". Għalhekk jgħid li din il-kawża messha nftethet mhux iktar tard mill-24 ta' Diċembru 2007, u li minkejja li ż-żmien għall-preżentata ta' din il-kawża ġie estiż mill-partijiet bi qbil kemm-il darba, tali estensjoni kienet tirrigwarda biss it-terminu għall-preżentata tal-kawża kkontemplat fil-Kap 12 u ċertament ma setax ikollha effett fuq it-terminu

²⁹ Kumm. 14.12.1988 fil-kawża fl-ismijiet *Naudi noe et vs Ganado noe* (Kollez. Vol: LXXII.iv.843), u App. Ċiv. 8.1.2010 fil-kawża fl-ismijiet *Mare Blu Tuna Farm Ltd. vs Dr Louis Cassar Pullicino noe et.*

ta' sena kkontemplat fl-artiklu 37D(3) tal-Kap 234. Huwa jżid jgħid li, fil-każ tallum, il-persuna rilevanti fil-mument tal-bejgħ kienet Leyton filwaqt li meta nfethet il-kawża kienet Alkalej, u għalhekk mhix l-istess persuna;

Illi, min-naħa tagħha, il-kumpanija attriċi, fin-nota ta' sottomissjonijiet responsiva tagħha, wiegħbet li: (i) fuq l-iskrittura tal-bejgħ mhemmx data tat-trasferiment u li dan huwa fatt li jqajjem ċerti suspetti. It-terminu dekadenzjali ta' sena jibda jgħaddi minn meta tingieb prova ċara u univoka li tali trasferiment gie reġistrat. Il-Mandat kawtelatorju tressaq fl-1 ta' Novembru 2008, u għaldaqstant hija mexxiet fiż-żmien mogħti lilha mil-liġi. Bit-tigdid tal-effetti tal-Mandat, gara li l-Bastiment qagħad għall-ġurisdizzjoni jew akkwijexxa ruħu għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi għall-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti. Issoktat tgħid li l-artikolu 37D(3) tal-Kap 234 ma jtkellimx dwar "kawża" li trid issir fi żmien sena, imma "azzjoni quddiem qorti kompetenti biex tingabar is-somma garantita b'dak il-privileġġ" u l-Mandati ċertament jikkostitwixxu "azzjoni";

Illi l-kumpanija attriċi tgħid ukoll li (ii) hemm ġurisdizzjoni bis-saħħa tal-artikolu 742A(a) tal-Kap 12 moqri flimkien mal-artikolu 37D(3) tal-Kap 234, billi l-bastiment, matul l-*iter* kollu tat-trasferimenti, kien fil-kontroll ta' Charles Grech, kif għadu sallum. Kien involut fit-trattattivi tax-xiri min-naħa ta' Leyton. Kien preżenti waqt ix-xiri bhala rappreżentant tal-istess kumpanija. Minbarra dan, hareġ ukoll f'ismu u minn kont bankarju tiegħu għadd ta' ċekkijiet (li ma ssarfax) u li jgħid li ħariġhom biex jgħin lil Leyton. Kien involut ukoll waqt il-bejgħ lil Alkalej u dan minkejja li kien jaf li Leyton ma kinitx għadha ħallset il-prezz kollu lill-kumpanija attriċi. Kellu wkoll il-pussess tad-dokumentazzjoni ta' meta l-Bastiment kien irreġistrat fil-Libja. Grech jgħid li huwa għadu l-kaptan tal-Bastiment u effettivament huwa l-bniedem responsabbli minnu, tant li għadu jmur regolarment jagħmillu l-manutenzjoni fejn jinstab irmunkat. Jirriżulta li huwa wkoll minn jeddu aċċetta li jkun kuratur tal-istess Bastiment f'dawn il-proċeduri;

Illi, fid-dawl tal-imsemmija sottomissjonijiet tal-partijiet, il-Qorti tibda biex tqis li l-ġurisdizzjoni *in rem* li l-kumpanija attriċi tishaq li għandhom il-Qrati Maltin fil-każ imressaq minnha tinbena fuq l-artikolu 742D tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, li jgħid hekk: "*Flief għal dawk il-każijiet li jigbdu fuqhom privileġġ speċjali skont l-artikolu 50 tal-Att dwar il-Bastimenti Merkantili, u li, skont l-artikolu 37D(3) tal-istess Att, jibqgħu jsehħu l-bejgħ volontarju ta' bastiment sa sena wara l-bejgħ, fil-każijiet imsemmijin fl-artikolu 742B(d) sa (y), azzjoni in rem tista' ssir fil-qrati ċivili ta' Malta kontra - (a) dak il-vapur jew bastiment, fejn il-persuna li tkun responsabbli fi pretensjoni għal azzjoni in personam ("il-persuna rilevanti") kienet, meta nħolqot il-kawża għall-azzjoni, sid jew noleggatur ta', jew kellha fil-pussess jew taħt il-kontroll tagħha, il-vapur jew il-bastiment, jekk fiż-żmien meta tingieb l-azzjoni l-persuna rilevanti tkun sid jew sid benefiċjarju ta' dak il-vapur jew in-noleggatur taħt bareboat*

charter ta' dak il-vapur; (b) kull bastiment ieħor li tiegħu, fiż-żmien meta tingieb l-azzjoni, il-persuna rilevanti tkun is-sid jew is-sid benefiċjarju rigward l-ishma kollha f'dak il-bastiment.”;

Illi mis-sottomissjonijiet magħmula mill-partijiet f'dan ir-rigward, jōhroġ li hemm nuqqas ta' qbil bejniethom dwar il-portata tal-kelma “azzjoni” (fil-verżjoni ingliza “*action*”) fid-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta relattivi għall-azzjoni *in rem*. Jidher li, għal dak li jirrigwarda l-azzjoni *in rem*, il-Qrati Maltin għarfli li “*Historically, there have been two schools of thought. One school has viewed the rem action (claim) as a means of compelling the defendant liable for the claim to appear in court and defend the claim personally (known as the procedural theory). In other words, an in rem claim really aims at the person who is interested in the ship, who will - after appearance - be personally liable, beyond the value of the ship, if the claim exceeds its value. The other school of thought has viewed it as being against the res and has developed from the concept of maritime liens, which attach on the ship from the moment of the incident that gave rise to the claim. In other words, the res has been considered to be the 'personified' defendant, hence, the name attributed to this theory is known as the 'personification theory' ... The procedural theory gradually gained preponderance amongst English judges over the personification theory, particularly since 1892, when Sir. Francis Jeune decided **The Dictator**, which, in fact, concerned the enforcement of a maritime lien claim for salvage, that is, a truly in rem claim.... the procedural theory prevailed and, but for two decisions, which concern truly in rem claims and seem to be against it, there have been no other authorities that are inconsistent with **The Dictator**”³⁰;*

Illi l-kumpannija attriċi tišħaq li l-kelma “azzjoni” ma tfissirx biss “kawża” imma tinkludi wkoll kull għamla ta' proċedura li biha ssir talba biex tingabar is-somma garantita bil-privileġġ³¹. Hija tgħid li dan iseħħ ukoll b'talba għall-ħruġ tal-Mandat kawtelatorju fuq il-bastiment li jkun. Minħabba f'hekk, hija tissottometti li ladarba ħarġet il-mandati kawtelatorji bejn Ottubru u Novembru tal-2007 (jiġifieri f'anqas minn sena minn meta l-Bastiment kien gie registrat fir-Registru ta' Misurata fl-24 ta' Diċembru tal-2006) b'hekk ifisser li hija mexxiet f'waqtha l-azzjoni tagħha kontra l-Bastiment;

Illi fil-qasam marittimu, l-imsemmi terminu ta' sena huwa wieħed uniformi. Kemm hu hekk insibuh, fost l-oħrajn, fl-Artikolu 3(6) tal-*Hague Rules* jew l-Artikolu 6 tal-Att dwar il-Ġarr ta' Merkanzija bil-Baħar (Kap 140) fil-każ ta' azzjoni kontra l-vapur jew it-trasportatur bil-baħar. F'għadd ta' konvenzjonijiet internazzjonali insibu l-kelma “*suit*” minflok il-kelma “*action*” jew “azzjoni”.

³⁰ App. Ċiv.30.11.2007 fil-kawża fl-ismijiet *Avv. Max Ganado noe vs Kaptan Sebastiano Pizzimenti* u App. Ċiv. 1.2.2008 fil-kawża fl-ismijiet *International Paint Ltd vs M.v. Plopeni et*

³¹ B'riferenza għall-artt. 37D(3) u 50 tal-Kap 234

Dawn il-kliem iżda huma ġeneralment sinonimi³². Il-kelma “*suit*” tfisser “*the legal and formal demand of one’s right from another person or party made and insisted on in a court of justice*”³³. Inġhad b’awtorita` li ittra mibgħuta minn ditta ta’ avukati mhix “*suit*”: “*The one-year time bar is only interrupted if a “suit” is brought by a competent claimant, that is, one having title to sue in a competent court (which may be a foreign court). It is therefore obvious that a letter before action by a law firm addressed to the carrier no matter how harshly worded the contents thereof still falls short of such requirement. Accidental misdescription of a party will not cause the suit to be invalidated, nor will amendment of detail in pleadings, but an amendment to incorporate a cause of action not previously pleaded will invalidate the suit.*”³⁴. “*Suit*” tghodd fiha proċeduri ta’ arbitraġġ³⁵. Ittra mibgħuta lill-*carrier* b’talba li jinħatar arbitru kienet tissodisfa r-rekwizit ta’ “*suit is brought*”³⁶, hekk ukoll avviz bil-fax li kien qiegħed jinħatar arbitru³⁷;

Illi l-Qorti tagħraf li f’xi każijiet il-Qrati Maltin jidher li setgħu qiesu li t-terminu ta’ sena msemmi fl-artikoli 37D(3) tal-Kap 234 u l-artikolu 742D tal-Kap 12 jibda jgħaddi b’sেহঁ mit-tressiq ta’ att ġudizzjarju (bħalma huwa Mandat kawtelatorju)³⁸. Madankollu, fid-dawl tal-principji hawn fuq imsemmija u t-tifsir mogħti, jidher li l-kliem “azzjoni” jew “*suit*” jirreferu għal “kawża”³⁹ vera u proprja u mhux ukoll għal miżuri prekawzjonali bħall-mandati kwatelatorji li jittieħdu qabel u flimkien mal-ftuħ ta’ kawża;

Illi l-kumpannija attriċi ssostni wkoll li ġaladarba l-Mandat inħareġ qabel ma laħaq għadda t-terminu ta’ sena, liema Mandat inżamm fis-sehঁ bi qbil filwaqt li saru trattattivi biex jintlaħaq ftehim bejn il-partijiet, sakemm dawn ma rnexxewx u allura saret il-kawża, il-perjodu ta’ sena ġie estiż sakemm infetħet il-kawża. L-intimat ma jaqbilx, u jišhaq li għalkemm iż-żmien għall-prezentata ta’ din il-kawża ġie estiż kemm-il darba, tali estensjoni kienet tirrigwarda biss it-terminu għall-prezentata tal-kawża maħsub fil-Kapitolu 12 u ċertament ma setax ikollha effett fuq it-terminu ta’ sena maħsub fl-artiklu 37D(3) tal-Kap 234;

Illi l-Qorti jidhrilha li dan l-argument tal-imħarrek *nomine* mhuwiex aċċettabbli billi xejn ma huwa verosimili li l-partijiet qablu li jiġi estiż it-terminu li fiha setgħet issir il-kawża għall-finijiet tat-tkomplija fis-sehঁ tal-Mandat iżda mhux ukoll għall-finijiet tal-estensjoni tat-terminu ta’ sena. Fi kliem ieħor, l-argument tal-imħarrek *nomine* hu fis-sens li kellu jibqa’ fis-sehঁ il-Mandat imma

³² “*the terms action and suit are now nearly, if not entirely synonymous*” (3 Bl.Comm. 3, 116, *et passim.*) iċċitata minn Black’s Law Dictionary, 1968, taht il-vuċi “*Action*” paġna 49.

³³ *Smith-Webster Co. vs. John*, C.C.A.Pa, 259, 551

³⁴ *The Jay Bola* [1992] 2 Lloyd’s Rep. 62.

³⁵ *The Nordglint* [1988] Q.B. 183.

³⁶ *The Merak* [1965] P. 223; *Nea Agrex SA vs Baltic Shipping Co Ltd* [1976] Q. B. 933

³⁷ *Petredec vs Tokumaru Kaiun Co; The Sargasso* [1994] 1 Lloyd’s Rep. 162; *Allianz Versicherungs Aktiengesellschaft vs Fortuna Co Inc* [1999] C.L.C. 258

³⁸ Ara, b’eżempju, P.A. JPG 12.2.2015 fil-kawża fl-ismijiet *Cassar Fuel Ltd vs M.v. K. Dadayli (ex Nuri Uzun)*

³⁹ Bħalma fil-Kodiċi Civili tintagħmel distinzjoni bejn “att ġudizzjarju” (art. 2128) u “talba ġudizzjarja” (art. 2131)

mbagħad l-eżekutant tiegħu jitlef id-drittijiet li kellu kontra l-eżekutat, inkluża l-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti, jekk jonqos li jressaq it-talba ġudizzjarja fi żmien is-sena minn mindu l-bastiment ikun bidel l-idejn. Huwa assjomatiku speċjalment fid-dinja tal-kummerċ, li wieħed jaġixxi in bona fidi, jiġifieri, “*an honest intention to abstain from taking any unconscientious advantage of another; even through technicalities of law, together with absence of all information, notice, or benefit or belief of facts which render transaction unconscientious*”⁴⁰;

Illi l-imsemmi terminu ta' sena huwa bla dubju wieħed ta' dekadenza. Huwa paċifiku fil-ġurisprudenza Maltija li dan it-terminu, b'differenza tat-terminu ta' preskrizzjoni, ma jistax jiġi sospiż jew interrott. B'danakollu, fl-imġhoddi tqanqal id-dubju dwar jekk tistax issir rinunzja ta' terminu bħal dak minn dik il-parti li favuriha jkun għaddej jew għadda ż-żmien. Inghad li “mhux dejjem ċert illi d-debitur jista' jirrinunzja għad-dekadenza, kif jgħallem l-istess Giorgi^{41,42}. L-aħjar pożizzjoni, fil-fehma tal-Qorti, hija dik li “*Le parti possono... rinunziare liberamente alle scadenze volontarie mentre per quanto concerne le scadenze legali la rinunzia è consentita se afferisca a diritti disponibili*”⁴³. Fil-każ speċifiku taż-żmien dekadenzjali ta' sena fil-kamp marittimu, il-prattika internazzjonali, u anke l-konvenzjonijiet internazzjonali, hija li dan it-terminu jista' jiġi mtawwal bi qbil bejn il-partijiet. Per eżempju, fil-*Hamburg Rules*⁴⁴, u fil-*Hague-Visby Rules*, Artiklu III, regolament numru 6, “*makes express provision for the extension of the twelve-month period 'if the parties so agree after the cause of action has arisen'. Presumably an agreement reached between the parties at an earlier date will also be effective since Art V allows a carrier to increase his obligations by surrendering a right or immunity to which he would otherwise be entitled, although there is a requirement that any such provision should be 'embodied in the bill of lading issued to the shipper' (Section 5 of the Limitation Act 1980)*”⁴⁵. F'dan il-każ, fejn si tratta tal-qasam marittimu, li huwa min-natura tiegħu ta' sura internazzjonali, “huwa fl-interess tal-kummerċ illi liġijiet simili jiġu nterpretati bl-istess mod”⁴⁶;

Illi fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, jidher għalhekk li l-kumpannija attriċi seħħilha turi li twettqu l-ħtigijiet mitluba mil-liġi biex il-Qorti jkollha l-ġurisdizzjoni tistħarreg il-pretensjonijiet tagħha kontra l-Bastiment, liema pretensjoni ma hemm l-ebda dubju li hija waħda li tiġbed fuqha privileġġ speċjali skond il-liġi⁴⁷;

⁴⁰ *Warfield Natural Gas Co. vs Allen*, 248 Ky. 646, 59S.W.2d 534, 91 A.L.R. 890

⁴¹ Giorgi, *Teoria delle Obbligazioni*, Vol VIII, § 225

⁴² P.A. 13.2.1936 fil-kawża fl-ismijiet *Gauci et vs Galizia noe et* (Kollez. Vol XXIX.ii.976)

⁴³ C. Massimo Bianca, *Diritto Civile*, vol. VII, § 410, – *Le Garanzie Reali – La Prescrizione*, 2012

⁴⁴ Artikolu 20.4

⁴⁵ John F. Wilson, *Carriage of Goods by Sea*, (7th Edition, 2010), paġna 207

⁴⁶ App. Civ. 1.2.2008 fil-kawża fl-ismijiet *International Paint Limited v Il-Bastiment MV Plopeni*

⁴⁷ Ara art. 2009(d) tal-Kap 16; art.37D(3) u 50 (p) tal-Kap 234 u art. 742B(d) u 742D tal-Kap 12

Illi b'żieda ma' dan, l-indħil bla ma jehda tal-imħarrek Charles Grech fid-diversi operazzjonijiet li kien involut fihom il-Bastiment, minkejja d-diversi soċjetajiet apparentement involuti, juri li meta sar il-bejgħ lil Leyton huwa kellu l-pussess effettiv tal-vapur u kien il-persuna rilevanti billi ħareġ ċekkijiet f'ismu personali minn kont bankarju intestat fuq ismu (u fuq isem martu) biex isir il-ħlas, liema ċekkijiet allegatament ma ssarrfux, u li matul il-kawża baqa' jgħid li huwa jidher għall-istess Bastiment. F'dan ir-rigward, ingħad li “*A beneficial owner is a person who whether he be legal owner or equitable owner or not, lawfully had full possession and control of ship, by virtue of which he has all benefits and use which a legal or equitable owner would normally have*”⁴⁸. Min-naħa l-oħra, “*equitable owner*” huwa “*one who is recognized in equity as the owner of property, because the real and beneficial use and title belong to him, although the bare legal title is vested in another*”⁴⁹;

Illi, fil-fehma ta' din il-Qorti, dawn l-elementi fattwali wkoll isejsu l-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti għall-finijiet tal-artikolu 742D(a) tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili;

Illi fid-dawl ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet kollha, il-Qorti tasal għall-fehma li l-eċċezzjoni preliminari mqajma mill-Bastiment imħarrek mhijiex mistħoqqa u mhix sejra tintlaqa';

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiċhad l-ewwel eċċezzjoni preliminari bhala mhux mistħoqqa fil-fatt u fil-liġi, bl-ispejjeż kontra l-imħarrek *nomine*; u

Tordna li s-smiġħ tal-kawża jitkompla bil-ġbir tal-provi fil-mertu.

Moqrija

**Onor. Joseph R. Micallef LL.D.,
Imħallef**

5 ta' Ottubru, 2017

**Victor Deguara
Deputat Registratur**

⁴⁸ *The 'Congreso De Partido'*(1971) 1 Lloyds Rep. 536; *The 'Andrea Ursula'*(1971) 1 Lloyds rep. 145

⁴⁹ *Black's Law Dictionary*, (Revised 4th Edition), 1968, paġna 1259.